Intensjonsnotat

Kystvaktens behov for arealer i Sortland havn

1. Bakgrunn

Sortland kommune er i tett dialog med Forsvarsbygg om mulig salg og overdragelse av arealer i Sortland havn til fremtidig bruk for Kystvaktens utvidede aktivitet i Sortland.

Som vertskommune for Kystvakten har Sortland kommune gjennom politiske vedtak tydelig signalisert at kommunen skal være en forutsigbar og aktiv tilrettelegger for videre utvikling av Kystvaktens hovedbase i Sortland. Dette arbeidet er av stor strategisk betydning både for Forsvaret, lokalsamfunnet og den regionale utviklingen.

Kystvaktens virksomhet i Sortland utgjør en viktig del av Norges maritime beredskap, suverenitetshevdelse og ressursforvaltning i nordområdene. Videre utvikling av basen har derfor betydning utover lokale og regionale interesser.

Gjennom møter mellom Forsvarsbygg, Kystvakten, Sortland Havn KF og Sortland kommune har det blitt formidlet et samlet ønske om å legge til rette for den planlagte utvidelsen. Partene har uttrykt en positiv holdning til videre samarbeid for å finne løsninger som ivaretar både forsvarssektorens behov og havnas fremtidige utviklingsmuligheter.

2. Forsvarsbyggs arealbehov

Forsvarsbygg har signalisert behov for å erverve:

- Om lag 150 meter kailinje i Sortland havn.
- Tilhørende bakarealer.
- Eksisterende bygg og infrastruktur knyttet til det aktuelle kaiområdet.

Det pågår dialog mellom partene for å identifisere løsninger som sikrer en balansert utvikling og ivaretar både Forsvarets operasjonelle behov og Sortland Havns videre virksomhet.

3. Status i forhandlingene

I møte mellom Sortland kommune og Forsvarsbygg i juni 2026 ble det avtalt at Forsvarsbygg skulle oversende et forslag til avtale om erverv av arealer, bygg og kai innen utgangen av september 2026.

Sortland kommune avventer nå dette forslaget som grunnlag for videre behandling og forhandlinger. Partenes felles ambisjon er å fremforhandle og inngå en bindende avtale innen utgangen av 2026.

4. Kartlegging av konsekvenser og verdier

For å sikre et best mulig beslutningsgrunnlag har Sortland Havn engasjert BDO til å gjennomføre:

- Ringvirkningsanalyse av havnas aktiviteter.
- Verditakst av berørte eiendommer og infrastrukturanlegg.

- Synliggjøre de samfunnsøkonomiske effektene av både Kystvaktens videre utvikling og den langsiktige omstillingen av havnevirksomheten.

Arbeidet skal gi et faglig grunnlag for videre dialog og forhandlinger med Forsvarsbygg. Analysene vil også synliggjøre hvilke konsekvenser et eventuelt salg kan få for dagens havneaktivitet og næringsvirksomhet i havneområdet. Det er forventet en rapport fra BDO i november 2026.

5. Behov for overgangs- og sameksistensløsninger

En sentral problemstilling i den videre prosessen er hvordan Sortland Havn og Kystvakten kan operere side om side i en overgangsperiode.

En overdragelse av arealer til Forsvarsbygg vil utløse behov for en helhetlig vurdering av fremtidig arealbruk i Indre Havn for å tilrettelegge for allerede cruise anløp, samt for å legge til rette for opplagsfartøy, sørge for ventekai for fartøy og for en økende fiskeflåte.

Det må særlig vurderes løsninger som sikrer:

- Fortsatt havnedrift under omstillingsfasen.
- Mulighet for anløp av cruiseskip i Sortland havn i de kommende årene.
- Forutsigbarhet for eksisterende brukere av havneområdet.
- Effektiv gjennomføring av Kystvaktens etablerings- og utbyggingsbehov.

Det legges til grunn at partene samarbeider om å utvikle praktiske og gjennomførbare sameksistensløsninger fram til nye havnearealer er tilgjengelige.

6. Midlertidige erstatningsarealer

Som en konsekvens av Forsvarsbygg/Kystvaktens arealbehov må det vurderes midlertidige løsninger for Sortland Havns virksomhet i perioden frem til nytt havne- og næringsområde ved Skjånes er etablert.

Arbeidet omfatter:

- Kartlegging av alternative arealer.
- Vurdering av midlertidige driftsløsninger.
- Analyse av logistikk- og næringsmessige konsekvenser.
- Dialog med aktuelle aktører om mulig bruk av erstatningsarealer.

Utvikling av nye havnearealer vil kunne strekke seg over flere år. Det må derfor planlegges for robuste overgangsløsninger som kan ivareta havnas virksomhet over en lengre periode.

Målet er å sikre kontinuitet i havnas virksomhet samtidig som Forsvarets behov kan ivaretas.

7. Utviklingen av havne- og næringsområdet ved Skjånes

Parallelt med dialogen om Kystvaktens arealbehov er det igangsatt et kartleggingsarbeid gjennom Vesterålen Energi og Utvikling.

Arbeidet skal:

- Samle og systematisere tidligere utredninger og beslutningsgrunnlag knyttet til utviklingen av havne- og næringsområdet ved Skjånes.
- Gi oversikt over arbeid som er gjennomført de siste årene.
- Identifisere muligheter, utfordringer og avklaringsbehov for prosjektet.
- Skissere en realistisk videre prosess for etablering av nytt havne- og næringsområde.

Dette arbeidet vil være viktig både for den langsiktige utviklingen av Sortland havn og som del av løsningen knyttet til Kystvaktens framtidige arealbehov.

8. Oppsummering

Sortland kommune er positiv til Kystvaktens planlagte utvidelse og arbeider aktivt sammen med Forsvarsbygg, Kystvakten og Sortland Havn for å finne løsninger som ivaretar alle berørte interesser.

Følgende forhold er sentrale i det videre arbeidet:

- Tilrettelegging for Kystvaktens langsiktige utvikling i Sortland.
- Gjennomføring av forhandlinger om areal- og kaierverv.
- Kartlegging av økonomiske og næringsmessige konsekvenser.
- Utvikling av overgangsordninger og midlertidige havneløsninger.
- Videre planlegging og realisering av nytt havne- og næringsområde ved Skjånes.

Målet er å etablere en helhetlig løsning som styrker både Kystvaktens tilstedeværelse, Sortland Havns utviklingsmuligheter og kommunens rolle som vertskommune for en viktig nasjonal beredskaps- og forsvarsressurs.